

Neft strategiyası

“Neft strategiyasının tərkib hissəsi ondan ibarətdir ki, neftdən əldə olunan gəlirlər Azərbaycan xalqına səmərəli şəkildə xidmət etsin.”

*Andiçmə mərasimində nitqindən
(31 oktyabr 2003)*

***

“...Azərbaycan özünün neft strategiyasını müəyyən edibdir. Heydər Əliyev tərəfindən müəyyən edilmiş neft strategiyası Azərbaycana böyük uğurlar gətiribdir. Azərbaycana böyük həcmdə sərmayə qoyulubdur, yeni infrastruktur yaradılıbdir, neft kəmərləri tikilibdir və tikilməkdədir. Bir sözlə, neft strategiyası bizə imkan verir ki, bu gün də, gələcəkdə də neftdən əldə olunan gəlirlərdən səmərəli istifadə edərək, Azərbaycanı hərtərəfli inkişaf etdirək, xalqımız üçün gözəl şərait yaradaq.”

*Respublika Nazirlər Kabinetinin ilk iclasında nitqindən
(17 noyabr 2003)*

***

"Azərbaycanda iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrində böyük potensial mövcuddur. Əlbəttə, ölkəmizə sərmayə qoyuluşu haqqında danışarkən, ilk növbədə, neft və qaz sektoru nəzərdə tutulur. Bu da təbiiyədir. Çünki bu sektor maraqlı tərəfləri daha çox cəlb edir. Deməliyəm ki, iqtisadiyyatın bu sahəsində əldə edilən nailiyyətlər ölçüyə gəlməzdir. Azərbaycanın apardığı siyasət, Heydər Əliyevin neft strategiyası əvvəllər əfsanə kimi görünən düşüncələri reallığa çevirdi. 10 il bundan əvvəl, hətta 5 il əvvəl də əsas boru kəmərinin inşa edilməsi çoxlarına xülya kimi görünürdü. Milyardlarla vəsaitin qoyulması və bu kəmərin tikilməsi nəticəsində neft sənayesinin inkişafının yenidən canlandırılması yuxu kimi görünürdü. Bu gün isə neftin nəqli üzrə ən böyük layihə məhz Azərbaycanda həyata keçirilir. Neftin və qazın nəqli üzrə və neft sahəsinin inkişaf etdirilməsi sahəsində ən irimiqyaslı layihələr Azərbaycanda həyata keçirilir. Bununla, ölkəmiz etibarlı tərəfdaş olduğunu və münasibətləri qiymətləndirməyi bacardığını sübuta yetirdi".

*Fransanın nüfuzlu işgüzar dairələrinin nümayəndələri ilə görüşündə nitqindən
(26 yanvar 2004)*

***

"Azərbaycan öz təbii ehtiyatlarını xarici biznes üçün açıq elan etdi və bu gün dünyanın ən böyük şirkətləri bizimlə birlikdə işləyirlər. Azərbaycan Xəzər dənizində öz neft ehtiyatlarının işlənilməsi sahəsində öncül mövqelərə sahib olmuşdur".

*Fransa Beynəlxalq Əlaqələr İnstitutunda görüşdə nitqindən
(27 yanvar 2004)*

***

“İmzalanmış neft müqavilələrinin nəticəsində ölkəmizdə bütün sahələrdə böyük canlanma müşahidə olunur. Yeni iş yerləri açılır. ... adambaşına xarici sərmayə qoyuluşuna görə Azərbaycan MBD-də, Şərqi Avropada liderdir və bu ənənə davam edir. Hazırda dünyada energetika sektorunda ən böyük, ən irimiqyaslı layihə də Azərbaycanda həyata keçirilir. Azərbaycanın neft yataqlarının işlənilməsi, neft, qaz kəmərləri layihələri bir daha onu göstərir ki, xarici investorlarda inam var.”

***Bakı Biznes Mərkəzinin təntənəli açılış mərasimində giriş nitqindən
(2 fevral 2004)***

***

"...keçmişdə neft sənayesində çalışmış insanlara Prezident Heydər Əliyev tərəfindən göstərilmiş qayğı və hörmət mənim tərəfimdən də davam etdiriləcəkdir. Təbii ki, buna heç bir şübhə yoxdur. Mən neft sənayesində çalışan insanlara böyük hörmətlə yanaşıram. Bu, cəsarətli və çox məsuliyyətli bir peşədir".

***Heydər Əliyev adına Bakı neft emalı zavodunda ümummilli liderimiz
Heydər Əliyevin abidəsinin təntənəli açılış mərasimində çıxışından
(5 may 2004)***

***

"Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri istifadəyə verildəndən sonra Azərbaycan öz iqtisadi potensialını çox sürətlə gücləndirəcəkdir. Bu da öz növbəsində, imkan verəcəkdir ki, sosial məsələlərə daha da böyük diqqət göstərilsin, əmək haqları qaldırılsın, pensiyalar, digər müavinətlər artırılsın."

***Naxçıvan beynəlxalq hava limanının açılış mərasimində nitqindən
(12 may 2004)***

***

"Bakı-Tbilisi-Ceyhan haqqında çoxlu sözlər deyilibdir. Azərbaycanın gələcəyini çox böyük dərəcədə müəyyən edəcək bir layihədir. Azərbaycana, bölgəyə sülh, əmin-amanlıq gətirə biləcək bir layihədir. Əlbəttə, Azərbaycan bu kəmərdən istifadə edib öz neftini dünya bazarlarına çatdırandan sonra ölkəmiz daha da inkişaf edəcək, insanlarımız daha da yaxşı yaşayacaq, iqtisadiyyatımız güclənəcəkdir".

***"Xəzər Neft, Qaz, Neftayırma və Neft Kimyası – 2004"
XI Beynəlxalq sərgi və konfransının açılışında nitqindən
(1 iyun 2004)***

***

"Ölkəmizdə dünyanın ən böyük layihəsi olan Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri layihəsi, habelə Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri layihəsi uğurla həyata keçirilir, "Azəri-Çınaq-Günəşli" və "Şahdəniz" yataqlarının işlənilməsi çox sürətlə gedir."

***Ukraynaya dövlət səfəri çərçivəsində Azərbaycan
diasporunun nümayəndələri ilə görüşdə nitqindən
(4 iyun 2004)***

***

"Bu gün dünyanın ən böyük enerji layihələri Azərbaycanda həyata keçirilir. Xəzər hövzəsi enerji daşıyıcılarının Qərbə nəqli, TRASECA proqramı, Böyük İpək yolunun bərpası, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri və Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri layihələri bunun parlaq nümunəsidir."

***Yunanistan Prezidenti Konstantinos Stefanopulosun Azərbaycana
rəsmi səfəri çərçivəsində Yunanistan Prezidentinin
şərəfinə verilmiş rəsmi qəbulda nitqindən
(21 iyun 2004)***

***

“10 il bundan əvvəl “Əsrin müqaviləsi”nin imzalanması ilə xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin neft strategiyasının təməli qoyuldu.”

“Bu gün Azərbaycanın bütün dünya standartlarına cavab verən dörd müasir qazma qurğusu vardır – “Dədə Qorqud”, “İstiqlal”, “Qurtuluş” və “Heydər Əliyev” nəhəng qazma qurğusu. Ölkəmizdə on minlərlə yeni iş yerləri açıldı, büdcəyə vergilər şəklində böyük vəsait daxil oldu. Bir sözlə, bütün cəhətlərdən “Əsrin müqaviləsi”nin Azərbaycanın müasir tarixində rolu çox böyük olmuşdur.”

“Azərbaycan Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulmuş neft strategiyasını müstəqil surətdə həyata keçirir. Ölkəmiz Xəzərin ona məxsus olan sektorunda müxtəlif şirkətlərlə çox uğurlu əməkdaşlıq edir. 25 neft şirkəti ilə 23 neft müqaviləsi imzalanmışdır. Bunların həyata keçirilməsi çərçivəsində ölkəmizə 50 milyard dollardan çox sərmayə qoyulacaqdır. İndiyədək 10 milyard dollardan çox sərmayə qoyulub və növbəti 3-4 ildə bir o qədər də qoyulacaqdır.”

“Azərbaycanda Heydər Əliyev tərəfindən yaradılmış Neft Fondu çox şəffaf və açıq şəkildə fəaliyyət göstərir. Fond da beynəlxalq audit keçirilir, onun gəlirləri və xərcləri barədə ictimaiyyətə mütəmadi olaraq məlumat verilir.”

***Heydər Əliyev adına Sarayda “Əsrin Müqaviləsi”nin 10-cu ildönümünə həsr olunmuş təntənəli mərasimdə nitqindən
(20 sentyabr 2004)***

***

“Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri Azərbaycanda 1994-cü ildən başlanmış Heydər Əliyevin neft strategiyasının tərkib hissəsidir. On il bundan əvvəl, “Əsrin müqaviləsi”nin imzalanmasından sonra Azərbaycanda yeni neft strategiyası həyata keçirilməyə başlandı. Bu müddət ərzində böyük uğurlar qazanıldı, böyük məsələlər öz həllini tapdı.”

***Bakı-Tbilisi-Ceyhan Əsas İxrac Boru Kəmərinin Azərbaycan və Gürcüstan ərazilərindən keçən hissəsinin birləşdirilməsi mərasimində nitqindən
(16 oktyabr 2004)***

***

“...55 il bundan əvvəl dünyada ilk dəfə olaraq, açıq dənizdən neft çıxarıldı.

... 1949-cü ildən sonra əməli-praktiki tədbirlər görülməsəydi, Xəzərdə yataqların genişmiqyaslı işlənilməsi başlanmasaydı və müvafiq infrastruktur yaranmasaydı, müasir dövrdə Azərbaycanda neft yataqlarında işləmək daha da çətin olardı. Xüsusilə 1970-ci illərdə görülən işlərin nəticəsində ölkəmizdə həmin dövr üçün müasir infrastruktur yaranmışdır və o, bu gün də Azərbaycana xidmət edir.”

***Əfsanəvi Neft Daşlarının 55 illik yubileyinə həsr olunmuş təntənəli mərasimdə nitqindən
(21 noyabr 2004)***

***

“Ölkəmizdə həyata keçirilən nəhəng enerji layihələri xarici sərmayəçilərin hökumətimizə və gələcəyimizə göstərdikləri etimadı bir daha təsdiqləyir, Azərbaycanın sabit və davamlı inkişafına inamlarını artırır”.

***Azərbaycan -İtaliya Biznes Forumunda çıxışından
(25 fevral 2005)***

***

“Azərbaycanın, Azərbaycan xalqının gələcəyi üçün, rifahı üçün Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin müstəsna rolu vardır. O, bizim iqtisadi müstəqilliyimizi daha da gücləndirəcəkdir.”

“Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri nadir bir layihədir. Burada üç qonşu, dost, qardaş ölkə dünyanın aparıcı dövləti Amerika Birləşmiş Ştatlarının dəstəyi ilə, dünyanın aparıcı enerji şirkətlərindən olan BP şirkətinin rəhbərliyi ilə, tanınmış beynəlxalq neft şirkətlərinin iştirakı, beynəlxalq maliyyə qurumlarının dəstəyi ilə, birgə söylərlə üç dənizi bu kəmərlə birləşdirərək əfsanəni həqiqətə, reallığa çevirdi.”

*Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas neft ixrac boru kəmərinin Azərbaycan hissəsinin istifadəyə verilməsi münasibətilə "Gülüstan" sarayındakı rəsmi ziyafətdə nitqindən
(25 may 2005)*

***

"Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin istismara verilməsindən sonra yeni dövr başlamışdır. Azərbaycanın həm iqtisadi inkişafı daha da sürətlə gedəcək, həm bölgədəki rolu daha da möhkəmlənəcək, həm də bölgədə və dünyada önəmi artacaqdır".

*“Xəzər Neft, Qaz, Neftayırma və Neft Kimyası – 2005”
XI Beynəlxalq sərgi və konfransının açılışında nitqindən
(6 iyun 2005)*

***

"Qeyri-neft sektorunun inkişafı, kənd təsərrüfatının inkişafı - bunlar Azərbaycanın gələcəyini müəyyən edən amillərdir".

*Yardımlı rayonunun sakinləri ilə görüşdə nitqindən
(10 sentyabr 2005)*

***

“Neft Fondunun gəlirlərinin nə miqdarda və hansı sahələrə xərclənməsi barədə qərarın qəbul edilməsi səlahiyyəti parlamentə məxsusdur. Parlament Neft Fondunun gəlirlərinin necə istifadə edilməsi haqqında qərarı büdcəni müzakirə edən zaman qəbul edir.”

*ABŞ-ın “New York Times”, “Los Angeles Times” qəzetlərinin,
“Bloomberg” informasiya agentliyinin və “Dow Jones/CNBC”
telekanalının müxbirlərinə müsahibəsindən
(18 oktyabr 2005)*

***

“Ölkədə gedən böyük abadlıq-quruculuq işlərinin təməlinə də məhz 1990-cı illərin ortalarından həyata keçirilən Heydər Əliyevin neft strategiyası durur.”

*Regionların sosial-iqtisadi inkişafı dövlət proqramının
2-ci ilinə həsr olunmuş konfransda giriş nitqindən
(17 fevral 2006)*

***

“Azərbaycan son illərdə enerji sektorunda çox mühüm rol oynamağa başlamışdır. İrihəcmli neft və qaz ehtiyatlarımız dünya və Avropa bazarlarına nəql olunmaq ərəfəsindədir. Azərbaycanda neft və qaz ehtiyatı gələcək illərdə əhəmiyyətli dərəcədə artacaqdır. Gündə 1 milyon barrel həcmində neft, bir neçə milyard kubmetr qaz hasil olunacaqdır. Bu, bizim üçün, qonşularımız və region üçün əhəmiyyətli bir hadisədir və regionda vəziyyəti daha da yaxşılaşdıracaqdır.”

*ABŞ-ın Nümayəndələr palatasının energetika və beynəlxalq əlaqələr komitələrinin bir qrup üzvləri ilə görüşdə çıxışından
(26 aprel 2006)*

***

“Azərbaycanın Xəzər dənizindəki sektoru çərçivəsindəki enerji inkişafı iqtisadi və enerji məsələləri həddindən kənar çıxır. Həmin layihələr siyasi və demokratik inkişafı, o cümlədən Azərbaycanda aparılan siyasi islahatlarla, Avratlantik strukturlarına güclü inteqrasiyamızla bağlıdır.”

*ABŞ-a səfəri çərçivəsində Vaşinqtonda “ABŞ-Azərbaycan strateji əlaqələri: siyasi və iqtisadi prioritetlər” mövzusunda konfransda nitqindən
(27 aprel 2006)*

***

“Azərbaycan Hasilat Sənayesində Şəffaflıq Təşəbbüsündə mühüm rol oynayır. Bu təşəbbüs şəffaflığın təmin olunması üçün çox mühüm bazadır. Azərbaycanın hər bir vətəndaşının Neft Fondunda olan gəlirlərin həcmi və bu gəlirlərin necə xərclənməsi barədə məlumat almaq hüququ var. Gəlirlərin toplanması şəffafdır. Xərclənmə yalnız büdcə vasitəsilə, parlamentin müzakirəsindən sonra həyata keçirilə bilər.”

*ABŞ-ın En-Bi-Si telekanalına müsahibəsindən
(6 iyun 2006)*

***

“Dünyada ilk dəfə sənaye üsulu ilə neft Azərbaycanda çıxarılmışdır. O cümlədən, dünyada dəniz yataqlarından ilk dəfə neft Azərbaycanda, Xəzər dənizində hasil edilmişdir. 1994-cü ildə başlanmış yeni layihələr Azərbaycana onun neft şöhrətini təzədən qaytardı.”

*Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəmərinin təntənəli açılış mərasimində nitqindən
(13 iyul 2006)*

***

“Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft boru kəməri bizim üçün nəinki Azərbaycan neftini dünya bazarlarına çıxarmaq imkanı, onun ixracından əldə edilən gəlirlərdən faydalanmaq baxımından, həm də milli müstəqilliyimizin möhkəmləndirilməsi üçün çox mühümdür”.

*"Caspian Outlook-2008" Bled Strateji Forumunda nitqindən
(27 avqust 2006)*

***

“2007-ci ilin birinci rübündə digər tarixi hadisə baş vermişdir. “Şahdəniz” yatağından çıxarılan Azərbaycan qazı Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri vasitəsilə ixrac edilməyə başlamışdır. Bu da çox böyük nailiyyətdir. Azərbaycan artıq təkə neft ölkəsi deyil, həm də qaz ölkəsidir.”

*Nazirlər Kabinetinin ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunmuş iclasda giriş nitqindən
(13 aprel 2007)*

***

“Dünyada sənaye üsulu ilə ilk neft XIX əsrdə Azərbaycanda hasil olunmuşdur. Dəniz yataqlarından da ilk neft Azərbaycanda çıxarılmışdır və bu, XX əsrin ortalarında baş vermişdir. Bu gün Azərbaycan yenidən enerji təhlükəsizliyi və təchizatın şaxələndirilməsində olduqca vacib rol oynayır. Biz bütün mühüm daşıma layihələrini həyata keçirmişik. Bu gün təqdimat zamanı nümayiş etdirilmiş, Bakıdan başlayan və müxtəlif istiqamətlərə gedən bütün boru kəmərləri istismar olunur. Azərbaycanda üç boru kəməri var. Onlardan ikisi Qara dənizə, biri isə Aralıq dənizinə çıxır. Türkiyəyə çəkilmiş qaz boru kəməri mövcuddur. Həmin boru kəmərləri müasirdir. Ona görə də biz təchizatımızı şaxələndirə bildik.”

*İstanbulda “Şərq Qərblə qarşılaşır: enerji təhlükəsizliyində yeni
hüdudlar” mövzusunda 10-cu illik konfransda çıxışından
(26 iyun 2007)*

***

“Biz neft strategiyasını elə həyata keçiririk ki, Azərbaycanın maraqları tam şəkildə təmin olunsun. Azərbaycandan dünya bazarlarına çıxan üç neft və bir qaz kəməri çəkilib və onlar fəaliyyət göstərir.”

*Azərbaycan-Litva biznes forumunda çıxışından
(13 sentyabr 2007)*

***

“Bu gün bizim üç neft kəmərimiz var: Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Qara dənizə çıxan Bakı-Supsa və Bakı-Novorossiysk kəmərləri. Bundan əlavə, qazı qonşu ölkələrə çatdıran Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərimiz mövcuddur. Artıq indi Azərbaycanda hasil edilən qaz Gürcüstan, Türkiyə və Yunanıstan bazarlarına daxil olur. Gələcəkdə biz istehlakçılarımızın coğrafiyasını genişləndirməyi nəzərdə tuturuq.”

*Moldovanın “Kanal-4” televiziyasına müsahibəsindən
(19 dekabr 2007)*

***

“Xarici siyasətimizdə enerji amili əhəmiyyətli yer tutur və bir daha demək istərdim ki, biz resurslarımızdan güclü tərəfdaşlığın qurulması və eyni zamanda, ölkəmizin inkişaf etdirilməsi üçün istifadə edirik. Biz təbii ehtiyatları insan kapitalına çeviririk. Son illər ərzində Azərbaycanın əsas sərmayələr yatırdığı sahələr insan kapitalı – təhsil, səhiyyə, infrastruktur, regional layihələrdir. Ümumi daxili məhsulumuzda çox böyük artım var. Son 4 il ərzində Azərbaycanda ümumi daxili məhsulun artımı 96 faiz təşkil edibdir. Neftin qiymətlərinin artması ilə bizim əlavə maliyyə imkanlarımız yaranmışdır. Bütün bunlar müsbət elementlərdir. Biz bu sahədə maksimum şəffaflığa nail olmuşuq. Ötən il BMT Azərbaycan Dövlət Neft Fondunu şəffaflığa görə yüksək mükafata layiq görübür. Azərbaycan Mədən Sənayesində Şəffaflıq Təşəbbüsünə qoşulan ilk ölkələrdən biridir və bu proqramı fəal şəkildə icra edirik. Bu gün Azərbaycanın enerji inkişafına istənilən nöqtəyi-nəzərdən yanaşsaq, görürük ki, neft və qaz ölkə əhalisinin rifahına xidmət edir. Neft və qaz gəlirləri ölkəmizdə ədalətli şəkildə bölünür və bu, gələcək nailiyyətlərimizin əsas səbəbidir.”

***Kiyevdə enerji təhlükəsizliyi məsələlərinə həsr olunmuş sammitdə çıxışından
(23 may 2008)***

***

“Azərbaycanda qaz hasilatı bütün dövrlərdə olmuşdur. Ancaq nəhəng “Şahdəniz” yatağının kəşfindən, işlənilməsindən sonra Azərbaycan böyük həcmdə qaz ixrac edən ölkəyə çevrilir. Bu da böyük üstünlükdür. Çünki dünyada böyük həcmdə həm neft, həm də qaz ixrac edən ölkələrin sayı o qədər də çox deyildir. Biz yenə də Heydər Əliyevin uzaqgörənliyi nəticəsində 1996-cı ildə “Şahdəniz” qaz yatağının işlənilməsi üzrə beynəlxalq konsorsiumla müqavilə imzalamışıq. İndi Azərbaycan həm özünü qazla təmin edir, həm də onu qonşu ölkələrə və başqa ölkələrə ixrac edir. Bu ixracın coğrafiyası getdikcə genişlənəcəkdir.”

***XV Beynəlxalq Xəzər neft, qaz, neftayırma, neft kimyası sərgi və konfransında nitqindən
(3 iyun 2008)***

***

“Neft hasilatı 2003-cü ildə 15,4 milyon ton idi, 2008-ci ildə 52 milyon ton təşkil edibdir. Bu, böyük nailiyyətdir, beş il ərzində neft hasilatımızı 3 dəfədən çox artırma bilmişik. Bütün layihələr uğurla icra edilibdir və 2009-cu ildə neft hasilatı daha da çox olacaqdır.

Qaz hasilatı. 2003-cü ildə 5,5 milyard kubmetr qaz idi. 2007-ci ilə qədər biz xaricdən qaz alırdıq və böyük məbləğdə vəsait ödəyirdik. Ancaq ondan sonra görülən tədbirlər nəticəsində biz idxaldan tamamilə imtina etdik. Baxmayaraq ki, bunu etmək o qədər də asan məsələ deyildi. Biz xaricdən 4,5 milyard kubmetr qaz alırdıq. Bir gündə mən qərar verdim ki, biz bu idxaldan imtina etməliyik. Ancaq, əlbəttə, bilirdim ki, biz vəziyyətdən çıxacağıq. Çətin də olsa, vəziyyətdən çıxdıq. Bu gün Azərbaycanda qaz hasilatı artır və biz nəinki özümüzü təmin edirik, qazlaşdırmanı uğurla aparırıq, həm də xaricə qaz ixrac edirik. Yəni 2003-cü ildə Azərbaycanda qaz hasilatı 5,5 milyard kubmetr idi, 2008-ci ildə isə 26 milyard kubmetr qaz hasilatı gözlənilir. Qazlaşdırma 2003-cü ildə 62 faiz idi, 2008-ci ildə 84 faiz təşkil edir. Son beş il ərzində 14 rayonun qaz təchizatı təmin olunmuşdur. Onlardan bir neçəsi heç vaxt, heç sovet dövründə də qaz almamışdır. Böyük xərc çəkərək, o ucqar rayonlara qaz xətləri çəkildi. Bu gün Azərbaycanda, işğal olunmuş rayonlardan başqa, elə rayon yoxdur ki, oraya qaz verilməsin. Hər bir rayona qaz verilir. Növbəti illərdə daha çox kəndlərə qaz veriləcəkdir. Beləliklə, biz Azərbaycanda bu çox ciddi və çox ağır sahədə köklü dönüş yarada bilmişik.”

***Nazirlər Kabinetinin 2008-ci ilin doqquz ayında sosial-iqtisadi inkişafın
yekunlarına həsr olunmuş geniş iclasında yekun nitqindən
(13 oktyabr 2008)***

***

“Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəmərinin çəkilməsi və eyni zamanda, Qara dəniz sahilinə çıxan Bakı-Supsa boru kəmərinin istismarı, habelə Bakı-Novorossiysk xəttinin işə salınması Xəzər regionunda olduqca geniş beynəlxalq tərəfdaşlığın çox mühüm mərhələlərini təşkil etmişdir. Bu gün hər üç boru kəməri işləyir və nefti Azərbaycandan Avropa və dünya bazarlarına nəql edir.”

***Bakıda IV Enerji Sammitində giriş nitqindən
(14 noyabr 2008)***

***

“Biz on ildən artıqdır ki, çox mühüm enerji layihələrini həyata keçiririk və hazırda Xəzər neftini dünya bazarına çıxaran boru kəməri xətti beynəlxalq enerji təhlükəsizliyində getdikcə daha əhəmiyyətli rol oynamaqdadır. Bizim nəhəng enerji ehtiyatlarımız var. Qaz ehtiyatlarımız bizə ən azı yüz il kifayət edəcəkdir. Artıq müasir

nəqliyyat infrastrukturumuz var, təchizat marşrutlarımızı şaxələndirmişik. Şaxələndirmə təkəcə istehlakçılar üçün yox, eyni zamanda, təchizatçılar üçün də əhəmiyyətlidir. Düzdür, indiki böhran zamanı istehlakçıların problemi diqqət mərkəzində olmuşdur, lakin təchizatçı ölkə kimi Azərbaycana da etibarlı və təhlükəsiz nəql marşrutları gərəkdir. Müxtəlif istiqamətlərdə boru kəmərləri inşa etməklə biz bu məqsədə nail oluruq. Bu gün söhbət Avropa ölkələrinin enerji təhlükəsizliyini təmin etmək üçün lazım olan əlavə həcməldən gedir. Bunun üçün Azərbaycanın imkanları vardır. Biz Türkiyə-Yunanıstan-İtaliya, Nabukko, Transadriatik boru kəmərləri kimi layihələrin müzakirələrində iştirak edirik. Ölkəmizdə bu vaxta kimi görülmüş işlər göstərir ki, Azərbaycan etibarlı tərəfdaşdır.”

*CNBC televiziya kanalına müsahibəsindən
(28 yanvar 2009)*

***

“Azərbaycan beynəlxalq hüquq əsasında Xəzər dənizində öz sektoru daxilində təbii sərvətlərini hasil etmək hüququndan istifadə edir. 1990-cı illərin ortalarında aşkar etdiyimiz neft və qaz yataqları onilliklər ərzində özümüzə və ixrac üçün kifayət edəcəkdir. Əgər qazdan danışırsaq, ehtiyatlar daxili istehlak və ixrac üçün, ən azı, yüz ilə bəsdir. Bir neçə onilliklər ərzində böyük həcmdə neft hasilatını davam etdirəcəyik.”

*Davosda Azərbaycan üzrə qarşılıqlı biznes əlaqələri qrupunun forumunda çıxışından
(30 yanvar 2009)*

***

“Ən önəmlisi odur ki, neftdən əldə olunan gəlirlər ədalətli bölünür və xalqımız və bütün dünya bilir ki, Azərbaycanın nə qədər valyuta ehtiyatları var, Neft Fondunun gəlirləri nə qədərdir, xərcləri nə qədərdir, gəlirlər necə xərclənir, necə istifadə olunur. Yəni şəffaflıq tam şəkildə təmin olunubdur. Bu da, deyə bilərəm ki, neft-qazla zəngin olan ölkələrdə xüsusi diqqətə layiq olan bir məqamdır. Azərbaycan şəffaflıq təşəbbüsünə qoşulmuş ölkələrin öndə gedənlərindən biridir. 2007-ci ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatı şəffaflıq sahəsində əldə edilmiş uğurlarla əlaqədar Azərbaycan Dövlət Neft Fondunu xüsusi mükafatla təltif edibdir. Bu şəffaflıq ilk növbədə bizə lazımdır, Azərbaycan xalqına, Azərbaycan dövlətinə lazımdır.”

*Bakıda “Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramının (2004-2008-ci illər)” icrasının yekunlarına həsr olunmuş konfransda giriş nitqindən
(23 fevral 2009)*

***

“Əsrin müqaviləsi”nin imzalanması, ondan iki il sonra “Şahdəniz” yatağı üzrə müqavilənin imzalanması bu gün Azərbaycanın əsas enerji potensialını təşkil edir. Ondən sonrakı illərdə çoxsaylı beynəlxalq müqavilələr imzalanmışdır. Azərbaycan xarici investisiyalar üçün çox cəlbedici ölkə kimi özünü təqdim etməyi bacarmışdır. Azərbaycanda yaradılmış gözəl investisiya iqlimi şübhəsiz, qeyri-neft sektoruna da öz müsbət təsirini göstərmişdir.”

*XVI Beynəlxalq Xəzər neft, qaz, neftayırma, neft kimyası sərgi və konfransında nitqindən
(2 iyun 2009)*

***

“Əsrin müqaviləsi”nin imzalanması Azərbaycanın uzunmüddətli uğurlu inkişaf imkanlarını gücləndirdi. Azərbaycan özünü dünyaya təqdim etdi. İlk dəfə olaraq dünyada böyük transmilli konsorsium yaradıldı. Konsorsiumun iştirakçıları - müxtəlif ölkələri təmsil edən şirkətlər və Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti uğurlu əməkdaşlığa başlamışdır. İlk dəfə olaraq Xəzər dənizi beynəlxalq əməkdaşlıq üçün açıldı və bunu Azərbaycan etdi.

“Əsrin müqaviləsi”nin imzalanması imkan verdi ki, Xəzərin neft-qaz ehtiyatları dünyada ilk dəfə olaraq Qara dəniz və Aralıq dənizləri ilə beynəlxalq bazarlara nəql edilsin.”

*“Əsrin müqaviləsi”nin 15-ci ildönümünə həsr olunmuş təntənəli mərasimində nitqindən
(15 sentyabr 2009)*

***

“On il ərzində Dövlət Neft Fondu çox böyük işlər görməklə, Azərbaycanın sosial və iqtisadi məsələlərinin həlli üçün öz rolunu oynamışdır. İlk növbədə şəffaflıq təmin edilmişdir. Azərbaycan hasilat sənayelərində şəffaflıq təşəbbüsünə qoşulan ilk ölkələrdən biri olmuşdur və indi bu proqramın yeganə tamhüquqlü üzvüdür”

*Dövlət Neft Fondunun yeni inzibati binasının təmələqoyma mərasimində çıxışından
(29 dekabr 2009)*

***

“...enerji təhlükəsizliyi baxımından bizim üçün ən əsas məsələ təchizat marşrutlarının şaxələndirilməsidir. Biz buna nail ola bilmişik. Bu gün bizim təbii ehtiyatlarımızı müxtəlif istiqamətlərə nəql edən şaxələndirilmiş boru kəmərləri sistemimiz vardır. Eyni zamanda, enerji sahəsində davamlı və uzunmüddətli əməkdaşlığın həyata keçirilməsi üçün istehsalçı, tranzit və istehlakçı ölkələr arasında maraqlar balansının olması da vacibdir. Əgər maraqlar balansı pozularsa, bu, müəyyən problemlər yarada bilər. Bizdən ötrü digər vacib məsələ isə təbii ehtiyatlarımız, xüsusilə də qaz üçün ədalətli bazar qiyməti və müqavilələri imzalayan bütün tərəflərin tam sadıqlıyidir. Hesab edirəm ki, enerji təhlükəsizliyi baxımından bu elementlər bütövlükdə istehlakçı və istehsalçılar üçün daha böyük etimad yarada bilər.”

*İsveçrəyə işgüzar səfəri çərçivəsində Dünya İqtisadi Forumunun
“Global enerji mənzərəsi” mövzusunda iclasında çıxışından
(28 yanvar 2010)*

***

“...bu yaxınlarda Bərpa Olunan Enerji üzrə Dövlət Agentliyi yaradılmışdır və əsas prioritet günəş və külək enerjisi olacaqdır. Bizdə günəşli və küləkli günlər çoxdur və bu cür iqlim üstünlüklərindən niyə də istifadə etməyək. Bəzən külək çox darıxdırıcıdır, lakin fikrimcə, bu baxımdan biz üstünlük qazanmışıq. Biz enerji balansımızda bərpa olunan enerji mənbələrindən ibarət böyük seqment yaratmaq məqsədi ilə dövlət və özəl sektor tərəfindən böyük sərmayələr qoymağı planlaşdırırıq. Bu, bizə neft və qazımıza gələcək nəsillər və ixrac üçün qənaət etməyə, neftdən əldə etdiyimiz vəsaitləri bərpa olunan mənbələrə yönəltməyə imkan yaradacaqdır.”

*Münxen Təhlükəsizlik Konfransının “Təbii sərvətlərin təhlükəsizliyi
və dəyişən global güc” mövzusunda müzakirələrində çıxışından
(5 fevral 2010)*

***

““Cənub dəhlizi” deyəndə, bütün Qərbi istiqamətində gedəcək layihələr nəzərdə tutulub. O layihələr çoxdur, ona görə onları bir-birindən ayırmaq, mənə, düzgün olmaz. Baxmayaraq ki, Avropada bəzi ölkələr hansısa bir layihəni dəstəkləyir. Bizim üçün, əslində bunun böyük fərqi yoxdur. “Cənub dəhlizi” deyəndə, biz həm Nabukkonu, həm Türkiyə-Yunanistan-İtaliya, həm də Transadriatik layihələrini nəzərdə tuturuq. Artıq dünən Azərbaycan, Gürcüstan, Rumıniya arasında qaz nəqliyyatı üzrə memorandum imzalanmışdır. Ümid edirəm ki, bu layihə də uğurlu olacaqdır. Əslində bu layihə də “Cənub dəhlizi”nin bir parçasıdır. Biz bütövlükdə, bu istiqamətə “Cənub dəhlizi” kimi baxırıq və öz siyasətimizi buna uyğun şəkildə aparırıq.”

***Nazirlər Kabinetinin 2010-cu ilin birinci rübünün sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına həsr olunmuş iclasında yekun nitqindən
(14 aprel 2010)***

***

“Neft strategiyasının uğurlu icrası Azərbaycanı dünyaya bir etibarlı tərəfdaş kimi təqdim etdi. Biz xarici şirkətlərlə artıq 16 ildir ki, uğurla əməkdaşlıq edirik. Bu əməkdaşlıq qarşılıqlı maraqlar əsasında qurulubdur və həm xarici tərəfdaşlara, həm də Azərbaycana böyük mənfəət gətiribdir. İşlərin əvvəlində isə bu planların reallaşması üçün bütün səylər göstərilmişdir. Ümid edirəm ki, Azərbaycanın bundan sonrakı inkişaf dövrü də uğurlu olacaqdır.”

***Bakıda XVII Beynəlxalq Xəzər neft, qaz, neftayırma, neft kimyası sərgi və konfransının açılış mərasimində nitqindən
(1 iyun 2010)***

***

“Formalaşan Şərqi-Qərbi və Şimal-Cənub nəqliyyat və enerji dəhlizləri boyunca əsas ticarət marşrutlarının kəşf etməsində yerləşən Azərbaycanın strateji-coğrafi mövqeyi ölkənin enerji və infrastruktur qovşağına çevrilməsində mühüm amildir. Azərbaycanda təsdiqlənmiş böyük neft və qaz ehtiyatları vardır və ölkəmiz yeni yataqların kəşf olunmasında yaxşı perspektivlərə malikdir. Azərbaycanda karbohidrogenlərin beynəlxalq bazarlara daşınması üçün müasir infrastruktur artıq yaradılmışdır. Bu infraqururdan beynəlxalq enerji təhlükəsizliyini şaxələndirə və gücləndirə biləcək neft və təbii qazın ixracı üçün istifadə edilir.”

***ABŞ-a işgüzar səfəri çərçivəsində BMT Baş Məclisinin 65-ci sessiyasında çıxışından
(24 sentyabr 2010)***

***

“Azərbaycan neft ölkəsi kimi tanınır. Bu, tamamilə doğrudur. Çünki dünyada ilk dəfə neft XIX əsrdə məhz Azərbaycanda hasil edilib. Sonradan dənizdə neft ilk olaraq yenə Azərbaycanda hasil edilib. Lakin bu gün təbii ki, biz bir sıra mühüm şaxələndirmə layihələri üzərində işləyirik. Bizim enerji daşıyıcılarını beynəlxalq bazarlara nəql edən 3 neft və 4 qaz boru kəmərimiz vardır. Biz nəhəng qaz yataqlarını aşkar etmişik. Onlar bizə böyük qaz ixracatçısı olmağa imkan verir. Hazırda biz təbii qazı qonşu ölkələrə ixrac edirik. Hasilatın artırılması və yeni bazarların tapılması ilə bağlı böyük planlarımız vardır. Azərbaycanın təsdiq edilmiş qaz ehtiyatları 2,2 trilyon kubmetrdir və bu həcm İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı sədrinin qeyd etdiyi kimi, bizim üçün 100 ildən artıq müddətə kifayətdir.”

***Davosda 41-ci Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində Avstriya-İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatının birgə nahar mərasimində çıxışından
(27 yanvar 2011)***

***

“Ölkə daxilində enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı bütün məsələləri uğurla və yüksək səmərə ilə həll edə bilmişik. Bu gün çoxşaxəli enerji nəqliyyatı infraqururu yaradılıbdır. Azərbaycanın 7 neft və qaz kəməri vardır ki, təbii resurslarımızı 7 istiqamətdə dünya bazarlarına çıxarır. Yəni bu, sözün əsl mənasında, şaxələndirmədir. Bəzi ölkələr şaxələndirmə məsələləri ilə bağlı indi fəal işləyirlər, o cümlədən Azərbaycanla da danışıqlar aparırlar. Biz isə şaxələndirmə siyasətimizi uğurla başa vurmuşuq. Növbəti illərdə artıq yalnız bu marşrutlar əsasında ixrac imkanlarımızı genişləndirə bilərik. Çünki bu 7 istiqamətdən başqa daha heç bir istiqamət qalmayıb. Enerji resurslarımız qonşu ölkələrə nəql edilir. Gələcəkdə aparılacaq danışıqlardan asılı olaraq biz istənilən istiqamət üzrə enerji resurslarımızın ixracının həcmi artırma bilərik.”

**28 May - Respublika Günü münasibətilə rəsmi qəbulda nitqindən
(27 may 2011)**

***

“II Dünya müharibəsi zamanı faşizm üzərində Qələbənin qazanılmasında Azərbaycan neftçilərinin çox böyük rolu və payı olmuşdur. O vaxt Sovet İttifaqının yanacağıının 90 faizi Bakıda Azərbaycan neftçiləri tərəfindən istehsal edilmişdir.”

“Enerji təhlükəsizliyi məsələləri bu gün dünya gündəliyində dayanan vacib məsələlərdən biridir. Azərbaycan tərəfdaşlarımızın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün öz üzərinə düşən vəzifələrini ardıcılıqla və böyük iradə ilə icra edir. Mən hesab edirəm ki, hazırda istehlakçılar, tranzit ölkələr və istehsalçılar arasında yaranan əməkdaşlıq yaxşı nəticələrə gətirib çıxaracaqdır. Çünki məhz bu üç tərəfin birgə fəaliyyəti nəticəsində biz uğura nail ola biləcəyik.”

**XVIII Beynəlxalq Xəzər neft, qaz, neft emalı, neft kimyası sərgi və konfransında nitqindən
(7 iyun 2011)**

***

“Abşeron” yatağında böyük həcmdə qaz ehtiyatlarının aşkarlanması Azərbaycanın qaz potensialının inkişafına verilən böyük töhfədir.

...“Abşeron” yatağı Azərbaycan geoloqları tərəfindən hələ 60-cı illərdə kəşf edilmişdir. Amma suyun dərinliyini nəzərə alaraq o vaxt bizim imkanımız yox idi ki, bu yataqda işlər aparılsın. Azərbaycanın neft strategiyasının icrası nəticəsində, Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə aparılan siyasət nəticəsində Azərbaycanın imkanları böyük dərəcədə artmışdır. Hazırda bizdə elə qazma qurğuları var ki, Xəzər dənizinin istənilən yerində qazma və kəşfiyyat işlərini apara bilər.

...“Abşeron” yatağı üzrə birinci beynəlxalq kontrakt 1997-ci ildə imzalanmışdır. O vaxt görülən işlər nəticə verməmişdir və 2005-ci ildə kontrakta xitam verilmişdir. Ancaq biz inanırdıq. Azərbaycan geoloqları, Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin mütəxəssisləri inanırdılar ki, “Abşeron” yatağında məhsuldar laylar vardır. Bu inam, eyni zamanda, xarici tərəfdaşlar tərəfindən də ifadə edilmişdir. Bu qarşılıqlı maraq əsasında 2009-cu ildə “Total” şirkəti ilə Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti arasında “Abşeron” yatağı üzrə ikinci kontrakt imzalanmışdır. Bəlkə də dünya praktikasında bu çox nadir hallarda rast gəlinən bir məsələdir ki, bir yataq üzrə ikinci dəfə də kontrakt imzalansın. Kəşfiyyat işləri hazırda deməyə əsas verir ki, nəticə də oldu.”

**Xəzərin “Abşeron” blokunda yeni böyük qaz yatağının
kəşfi münasibətilə mətbuata açıqlamasından
(9 sentyabr 2011)**

***

“Enerji təhlükəsizliyi enerji müstəqilliyini şərtləndirir. Enerji müstəqilliyi isə bütövlükdə ölkələrin iqtisadi müstəqilliyinə böyük töhfə verir. İqtisadi müstəqillik olmadan siyasi müstəqillikdən söhbət gedə bilməz. Mən dəfələrlə qeyd etmişəm və artıq bu, reallıqdır ki, Azərbaycan bütün sahələrdə müstəqil siyasət aparır. Bu siyasəti aparmaq üçün bizə güc verən əlbəttə ki, xalqla iqtidar arasında olan birlikdir və eyni zamanda, iqtisadi müstəqilliyimizdir. Biz iqtisadi cəhətdən tam müstəqil ölkəyik. Biz enerji resurslarının ixracı məsələlərində tam müstəqilik. Çünki qeyd etdiyim kimi, çoxşaxəli neft-qaz kəmərlərimiz vardır, bir yoldan asılı deyilik. Bu, bizə imkan verir ki, siyasi müstəvidə siyasətimizi inamla və cəsarətlə aparaq.”

**XIX Beynəlxalq Xəzər neft, qaz, neftayırma,
neft kimyası sərgi və konfransında nitqindən
(5 iyun 2012)**

***

“Enerji məsələsinə gəldikdə, bizim bərabər həyata keçirdiyimiz böyük layihələr bu gün dünya enerji xəritəsinə yeni çalarlar gətirmişdir. İndi bölgəni birgə icra etdiyimiz layihələrsiz təsəvvür etmək mümkün deyildir. 2006-cı ildə Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft, 2007-ci ildə Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərləri Avropanın enerji xəritəsinə böyük dərəcədə dəyişdirmişdir. Bu gün biz yeni böyük tarixi əhəmiyyəti olan TANAP layihəsinə də start veririk. Əminəm ki, TANAP layihəsi eyni uğura nail olacaqdır. Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum layihələri kimi TANAP layihəsi də vaxtında və keyfiyyətlə icra ediləcəkdir.”

*Azərbaycan-Türkiyə sənədlərinin imzalanmasından sonra bəyanatından
(26 iyun 2012)*

***

“...enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı məsələlər daim diqqət mərkəzimizdədir. Bununla bərabər, Azərbaycanda bərpa olunan enerji növlərinin yaradılması istiqamətində əlavə tədbirlər görülməlidir.”

*Nazirlər Kabinetinin 2012-ci ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının
yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasında yekun nitqindən
(10 oktyabr 2012)*

***

“Bu gün SOCAR-ın nəinki Azərbaycanda, müxtəlif yerlərdə böyük investisiya layihələri vardır. Bu investisiyalar Türkiyədə, Gürcüstanda, İsveçrədə, Ukraynada, Rumıniyada, Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində uğurla icra edilir və SOCAR öz investisiya layihələrini genişləndirir. Bu, bizim üçün böyük təcrübə idi. Eyni zamanda, kontraktlar əsasında Azərbaycan kadrlarının hazırlanması işi də yüksək səviyyədə təşkil edilmişdir. Bu gün beynəlxalq konsorsiumlarda çalışanların mütləq əksəriyyəti Azərbaycan vətəndaşlarıdır.”

“TANAP layihəsinin icrası üçün bütün imkanlar vardır. TANAP layihəsi “Cənub qaz dəhlizi”nin tərkib hissəsidir, bəlkə də bunun əsas hissəsidir. TANAP böyük maliyyə xərcləri tələb edən layihədir. Çox böyük texniki imkanlar da ortaya qoyulmalıdır. Biz tərəfdaşlarla birlikdə bunu etməyə hazırıq və edəcəyik. TANAP layihəsi “Cənub qaz dəhlizi”nin uğurlu icrası üçün əsas şərtidir.”

“Düz 17 il bundan əvvəl, 1996-cı ildə sərgi zamanı “Şahdəniz” kontraktı da imzalanmışdır. O vaxt dünyada və Avropada ümumiyyətlə, qaz amili o qədər də ciddi qəbul edilmirdi. Ona görə “Şahdəniz” kontraktının imzalanması demək olar ki, dünya miqyasında o qədər də böyük əks-səda yaratmadı. Halbuki biz bilirdik ki, vaxt gələcək Azərbaycan nəinki neft ölkəsi kimi, qaz ölkəsi kimi də özünü dünyaya təqdim edəcəkdir. Bilirdik ki, bizim çox zəngin qaz yataqlarımız vardır. Bilirdik ki, bu yataqların işlənilməsi nəticəsində ölkəmizin uzunmüddətli, dayanıqlı inkişafı təmin ediləcəkdir.

“Şahdəniz” layihəsinin icrası nəticəsində və uğurlu beynəlxalq əməkdaşlıq nəticəsində bu gün məhz “Şahdəniz” qaz yatağı bölgədə gedən enerji təhlükəsizliyi ilə bağlı proseslərə həlledici təsir edir. Bu gün “Şahdəniz” layihəsi olmadan bölgənin enerji təhlükəsizliyini təsəvvür etmək mümkün deyildir.”

*XX Beynəlxalq Xəzər neft, qaz, neftayırma, neft kimyası
sərgi və konfransın açılış mərasimində nitqindən
(4 iyun 2013)*

***

“Energetika hər bir ölkənin əsas sahəsidir. Energetika inkişaf etmədən heç bir ölkə inkişaf edə bilməz. İnkişaf üçün mütləq generasiya gücləri lazımdır. Biz bu gücləri yaradırıq və yaradacağıq. Bununla bərabər, hazırda biz

daha çox ötürücü xətlərə, paylayıcı şəbəkələrə diqqət yetiririk. Çünki generasiya gücləri yarandıqdan sonra əlbəttə ki, diqqət bu istiqamətə yönəldilməlidir. Biz bunu edirik ki, enerji məsələləri tam şəkildə həllini tapsın.

Ümumiyyətlə, Azərbaycanda enerji təhlükəsizliyi məsələləri uğurla icra edilir. Biz bütün vəzifələri ardıcılıqla icra edirik. Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında nadir ölkələrdəndir ki, enerji təhlükəsizliyini özü 100 faiz təmin edir. Bu, təbii resursların işlənməsi sahəsində özünü büruzə verir, eyni zamanda, generasiya güclərinin yaradılması da bu istiqamətdə bizə kömək göstərir.”

***“Cənub” Elektrik Stansiyasının açılış mərasimində nitqindən
(1 iyul 2013-cü il)***

***

“Şahdəniz-2”, TANAP və TAP dünyanın ən iri enerji layihələrindəndir. Layihəyə 45 milyard dollar məbləğində sərmayə cəlb ediləcək, marşrut boyu yerləşən ölkələrdə 30 mindən çox yeni iş yeri yaradılacaqdır.”

***“Şahdəniz-2” üzrə yekun investisiya qərarının imzalanması mərasimində çıxışından
(17 dekabr 2013)***

***

“Azərbaycanın neft strategiyası 1990-cı illərdə müəyyən edilibdir. Bu strategiyanı icra edirik. Əlbəttə ki, son on il ərzində neft-qaz sektorunun inkişafı, maraqlarımızın təmin edilməsi üçün tarixi nailiyyətlər əldə edilmişdir. Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum neft, qaz kəmərləri, “Şahdəniz” layihəsinin icrası, “Şahdəniz-2” layihəsinə start verilməsi xalqımız üçün, gələcək üçün böyük bir nailiyyət olacaq və ölkəmizin müstəqil inkişafını təmin edəcəkdir.”

***Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət
Programının icrasının yekunlarına həsr olunmuş konfransda giriş nitqindən
(23 dekabr 2013)***

***

“TANAP layihəsinin icrası artıq başlamışdır. TANAP layihəsi XXI əsrin layihəsidir. “Şahdəniz-2”, TANAP və TAP Avropanın ən böyük infrastruktur layihələridir.”

***Nazirlər Kabinetinin 2014-cü ilin birinci rübünün sosial-iqtisadi inkişafının
yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasında yekun nitqindən
(13 aprel 2014)***

***

“Şahdəniz-2”, Trans-Anadolu və Trans-Adriatik qaz kəmərlərinin inşası Avropanın bir nömrəli, ən böyük infrastruktur layihələridir. Bu layihələrə qoyulacaq vəsaitin həcmi ən azı 45 milyard dollar səviyyəsində olacaqdır. Bu vəsaiti biz qoyacağıq ki, öz maraqlarımızı təmin edək və Avropanın enerji təhlükəsizliyinə də öz töhfəmizi verək. Bu layihələrin icrası nəticəsində on minlərlə yeni iş yeri açılacaqdır, biznes imkanları yaranacaqdır.”

***Tbilisidə Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan və Türkiyə Respublikası
prezidentlərinin üçtərəfli görüşündən sonra mətbuata bəyanatından
(6 may 2014)***

***

“Enerji sektoru Azərbaycan iqtisadiyyatının aparıcı sahəsi olaraq qalır. Lakin karbohidrogen ehtiyatlarının hasilatından və satışından əldə olunmuş gəlirlərin bir hissəsini qeyri-neft sektorunun inkişafına yönəltməklə biz həm iqtisadiyyatımızın ənənəvi sahələrini yenidən qurduq, həm də informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, turizm, kosmik sənaye, müdafiə sənayesi və digər bu kimi yeni istiqamətlər yaratdıq və inkişaf etdirdik. Son bir neçə ilin statistikasına əsasən, ümumi daxili məhsulun (ÜDM) istehsalında qeyri-neft sektorunun çəkisi ardıcıl olaraq yüksəlmiş və 2014-cü ildə 61 faizə çatmışdır. Bu isə Azərbaycan iqtisadiyyatının şaxələndirildiyini və neft amilindən asılılığının azaldığını açıq şəkildə göstərir.”

*"The Business Year" jurnalına müsahibəsindən
(22 may 2015)*

***

“Bizim neft siyasətimizin önəmli əlaməti ondan ibarətdir ki, biz həmişə çalışırıq istehsalçıların, tranzit ölkələrin və istehlakçıların maraqlarını bir-biri ilə bağlayaq ki, burada heç bir ziddiyyət olmasın və tərəflər ancaq fayda götürsün. Hesab edirəm ki, biz buna nail ola bilmişik. Digər əlamət ondan ibarətdir ki, biz heç vaxt öz neft və qaz imkanlarımızdan hansısa başqa məqsədlər üçün istifadə etməmişik. Sadəcə olaraq öz resurslarımızı dünya bazarlarına və regional bazarlara çıxarmaqla əməkdaşlığı dərinləşdirmişik. Bu gün gözəl bir əməkdaşlıq mühiti vardır və bu əməkdaşlıq mühitinin coğrafiyası getdikcə genişlənir.”

““Şahdəniz” qaz yatağı dünyanın ən böyük yataqlarından biridir və bizim qaz potensialımızın ən azı 50 faizini təşkil edir. Özlüyündə böyük yataqdır. Ancaq bizim digər böyük qaz yataqlarımız da vardır. Son illərdə uğurlu kəşfiyyat işləri nəticəsində “Ümid” və “Abşeron” qaz yataqları aşkarlanıb. “Şahdəniz”, “Ümid”, “Abşeron” və digər yataqlarda olan qaz ehtiyatlarımız ən azı 2,5 trilyon kubmetrə bərabərdir. Bu da həm Azərbaycanın, həm də Avropanın uzun müddət enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi üçün öz rolunu oynayacaq və şadam ki, artıq bu istiqamətdə də çox vacib addımlar atılmışdır.”

“Bizim vəsaitimiz ildən-ilə artır. Şəffaflıq bizim üçün ən böyük prioritetdir. Əgər şəffaflıq təmin edilməsə idi, biz bu qədər vəsaiti yığa bilməzdik. Bu gün neft-qaz sektorunda və hasilat sənayesində şəffaflıq layihələrində Azərbaycanın iştirakı imkan verib ki, biz böyük maliyyə resurslarına sahib olmuşuq və onlardan səmərəli şəkildə istifadə edirik. Biz həm ölkə daxilində həllini gözləyən layihələrə, insanların sosial rifahının yaxşılaşmasına və global layihələrə - “Şahdəniz-2”, TANAP, TAP kimi layihələrə öz vəsaitimizi sərf edirik.”

*Bakı Sərgi Mərkəzində XXI Beynəlxalq Xəzər neft, qaz,
neftayırma və neft kimyası sərgi və konfransında nitqindən
(2 iyun 2014)*

***

“2012-ci ildə biz Türkiyə ilə Trans-Anadolu kəməri üzrə Saziş imzaladıq. 2013-cü ildə Trans-Adriatik kəməri ilə bağlı Saziş imzalandı və nəhayət, həmin ilin sonunda “Şahdəniz-2” ilə bağlı Yekun İnvestisiya Qərarı imzalandı. Bunlar Azərbaycan qazının Avropa bazarlarına çıxışını təmin edəcəkdir.”

*Avropa Komissiyasının sədri Joze Manuel Barrozu
ilə görüşdən sonra mətbuata bəyanatından
(14 iyun 2014)*

***

“Enerji siyasətində ənənəvi tərəfdaş və müttəfiqlərlə yanaşı, bu gün biz təşəbbüslərimizə qoşulmaq üçün avropalı tərəfdaşlarımızı da dəvət edirik. Azərbaycan dünyada ilk ölkədir ki, Xəzər, Qara və Aralıq dənizlərini şaxələndirilmiş boru kəmərləri ilə birləşdirir.”

***ATƏT Parlament Assambleyasının Bakıda keçirilən iyirmi üçüncü illik sessiyasının plenar iclasının açılış mərasimində çıxışından
(28 iyun 2014)***

***

“Bu gün enerji təhlükəsizliyini ölkələrin milli təhlükəsizliyindən ayırmaq mümkün deyildir. Azərbaycan enerji təhlükəsizliyini tam şəkildə təmin edib və başqa ölkələrin enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında fəal iştirak edir. Son vaxtlar imzalanmış sazişlər bizim imkanlarımızı böyük dərəcədə artıracaq və Azərbaycanı dünya üçün, Avropa üçün daha da önəmli ölkəyə çevirəcəkdir. “Şahdəniz-2”, TANAP, TAP layihələri Avropanın ən böyük infrastruktur layihələridir. Azərbaycan liderliyi öz üzərinə götürüb. Bu layihələrin icrası nəticəsində biz böyük bazara çıxış əldə edəcəyik. Avropa məkanı da yeni qaz mənbəyinə çıxış əldə edəcəkdir. Yeni qaz mənbəyi - ən önəmlisi budur, yeni marşrut yox, yeni qaz mənbəyi. Avropa üçün bu gün yeni qaz mənbəyi, sadəcə olaraq, Azərbaycandır. Başqa yeni mənbə yoxdur və yaxın zamanlarda olmayacaqdır.”

***Azərbaycanın diplomatik xidmət orqanları
rəhbərlərinin beşinci müşavirəsində çıxışından
(7 iyul 2014)***

***

“Bu üç layihə - “Şahdəniz-2”, TANAP və TAP Avropanın enerji xəritəsini dəyişdirəcək, Azərbaycanı çox önəmli iqtisadi və enerji tərəfdaşına çevirəcək və ən vacibi, Azərbaycan xalqının bundan sonra da iqtisadi və maliyyə məsələlərinin həlli sahəsində rifahını təmin edəcəkdir. Biz bu layihənin icrası nəticəsində bundan sonra ən azı yüz il ərzində qaz ixracatından böyük fayda götürəcəyik və Azərbaycanın dünyadakı rolu daha da artacaqdır.

***Nazirlər Kabinetinin 2014-cü ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi inkişafının
yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasında giriş nitqindən
(10 iyul 2014)***

***

“1994-cü il sentyabrın 20-də “Əsrin kontraktı”nın imzalanması, 1996-cı ildə “Şahdəniz” qaz kontraktı üzrə Sazişin bağlanması. O da çox önəmli hadisə idi. Çünki bu gün “Cənub” qaz dəhlizinin resurs mənbəyi “Şahdəniz” qaz yatağıdır. “Şahdəniz” dünyanın ən böyük qaz yataqlarından biridir ki, orada qaz ehtiyatları 1 trilyon kubmetrdən çoxdur.

...1999-cu ildən Xəzər dənizini Qara dənizlə birləşdirən Bakı-Supsa neft kəməri tikilmişdir. Bu da yeni bir ixrac marşrutu idi. 2003-cü ildə isə Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin təməl daşı qoyuldu. O kəməri ki, Xəzər dənizini Aralıq dənizi ilə birləşdirdi. O, bu gün nəinki Azərbaycan üçün, eyni zamanda, Xəzər sahilinin şərq hissəsində yerləşən ölkələr üçün də bir ixrac boru kəməri kimi fəaliyyət göstərir. Ondan sonra 2007-ci ildə Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərinin tikintisi də tarixi hadisə idi.

Bu kəmərin yeni xəttinin tikintisi əslində bu gün başlayır. Azərbaycan artıq “Cənub” qaz dəhlizinin birinci hissəsini 2007-ci ildə istifadəyə vermişdir. Ondan sonrakı dövr ərzində biz böyük layihə üzərində işləyirdik. Bildiyiniz kimi, bir neçə variant var idi. 2012-ci ildə Türkiyə və Azərbaycan siyasi rəhbərliyinin fəaliyyəti nəticəsində Trans-Anadolu kəmərinin tikintisi ilə bağlı razılıq əldə edilmişdir. TANAP layihəsi və onun həyata keçirilməsi tarixi hadisədir. Məhz TANAP layihəsinin razılaşdırılmasından sonra artıq “Cənub” qaz dəhlizinin konturları görünməyə başlamışdır. 2013-cü ildə TAP layihəsi - Trans-Adriatik kəmərinin əsas ixrac marşrutu kimi seçilməsi də tarixi hadisə idi. Eyni zamanda, keçən il artıq qazın satışı ilə bağlı kontraktlar imzalanmışdır. Yəni, bu gün bizim önümüzdə bütün üfüqlər açıqdır, yollar aydındır.

Bu günə qədər bizim qaz və neft layihələrimizdə ancaq 3 ölkə iştirak edirdi - Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə. Bu gündən sonra biz geniş beynəlxalq əməkdaşlıq prosesinə qədəm qoyuruq. Azərbaycan qaz istehsalçısı

kimi öz resurslarını dünya bazarına çıxaracaq. Ondan sonra Gürcüstan, Türkiyə, Yunanıstan, Bolqarıstan, Albaniya, İtaliya, gələcək mərhələdə Monteneqro, Xorvatiya və digər ölkələr bu layihəyə qoşula bilərlər. Ona görə, burada əlaqələndirmə işləri çox yüksək səviyyədə aparılmalıdır.”

*“Əsrin müqaviləsi”nin 20 illiyinə və “Cənub” qaz dəhlizinin təməlinin qoyulmasına həsr olunmuş təntənəli mərasimdə çıxışından
(20 sentyabr 2014)*

***

“Hazırda “Cənub” qaz dəhlizinin tərkib hissələri, hər bir tərkib hissəsi üzrə sürətli iş gedir. “Cənub” qaz dəhlizi dörd hissədən ibarətdir: “Şahdəniz”, Cənubi Qafqaz qaz kəməri, TANAP və TAP.”

“Azərbaycanın çox zəngin qaz ehtiyatları vardır. Ancaq təsdiq edilmiş qaz ehtiyatları 2,6 trilyon kubmetrə bərabərdir. Proqnoz ehtiyatlar, yəni, ehtimal olunan ehtiyatlar isə ondan 2 dəfə çoxdur. Bu resurs bazası bu gün “Cənub” qaz dəhlizini təmin edir.”

*Trans-Anadolu qaz boru kəməri – TANAP-ın təməlinin qoyulması münasibətilə təntənəli mərasimdə çıxışından
(17 mart 2015-ci il)*

***

“20 il ərzində biz elə bir neft strategiyası yürütmüşük ki, onun sayəsində regionda yeni enerji xəritəsi yaranmışdır. Biz bir neçə neft boru kəməri vasitəsilə Xəzər dənizini Qara və Aralıq dənizləri ilə birləşdirə bilmişik və bu gün Xəzər dənizinin nefti - təkcə Azərbaycanın resursları deyil, Xəzərin şərq sahillərinin nefti də beynəlxalq bazarlara məhz Azərbaycan vasitəsilə nəql edilir.”

*III Qlobal Bakı Forumunun rəsmi açılış mərasimində nitqindən
(28 aprel 2015)*

***

“Dünyada ilk neft XIX əsrin ikinci yarısında Azərbaycanda - Bakıda hasil edilib. Dənizdəki yataqlardan da ilk neft Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda XX əsrin ortalarında hasil olunub.”

“1994-cü ildə Azərbaycan enerji strategiyasını başladı və nəticədə hökumətimiz, xarici şirkətlər və qonşularımız arasında çox fəal və geniş əməkdaşlıq yarandı. Bizim nəhəng neft-qaz ehtiyatlarımız olsa da, sərmayəyə ehtiyacımız var idi və həmin sərvətlərin dünya bazarına nəqli üçün vasitə lazım idi. Biz dünya okeanlarına çıxışı olmayan qapalı ölkəyik və bu səbəbdən boru kəmərləri inşa etməli idik. Bu gün enerji strategiyamıza və sadıqlıyımıza əsasən, biz tarixdə ilk dəfə Xəzər dənizini Qara və Aralıq dənizləri ilə xam neft kəmərləri vasitəsilə birləşdirdik. Bu, regionun enerji xəritəsinin dəyişdirilməsində ilk addım idi.”

“İkinci Dünya müharibəsi zamanı Azərbaycan Sovet İttifaqının neftinin 70 faizini istehsal edirdi və bu da faşizm üzərində Qələbədə həlledici rol oynamışdı.”

*Asiya İnkişaf Bankının Rəhbərlər Şurasının 48-ci illik toplantısının açılış sessiyasında nitqindən
(4 may 2015)*

***

“Birinci sərginin 1994-cü ildə keçirilməsi çox əlamətdar hadisə idi. Çünki o vaxt Azərbaycan çox gənc müstəqil dövlət idi. Məhz 1994-cü ildən sonra Azərbaycanda inkişafa doğru ciddi addımlar atılmağa başlanmışdır.”

““Şahdəniz” qaz yatağı dünyanın ən böyük yataqlarından biridir və onun işlənilməsi bu gün “Cənub” qaz dəhlizinin əsas resurs bazasını təmin edir. O vaxta qədər isə Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum, Bakı-Supsa neft və qaz kəmərləri inşa edilmişdir. Beləliklə, tarixdə ilk dəfə olaraq Xəzər dənizi Qara dənizlə və Aralıq dənizi ilə çoxşaxəli kəmərlər şəbəkəsi ilə bağlandı. Bu da tarixi hadisə idi. Xəzər dənizi-Qara dəniz-Aralıq dənizi əməkdaşlığı formalaşdı.”

“SOCAR-bp əməkdaşlığı bundan sonra onilliklər ərzində davam edəcək. Bu, həm dövlətimiz, həm də xarici tərəfdaşlar üçün fayda gətirir. Bax, Azərbaycanda belə gözəl mühit yaranmışdır. Bütün xarici sərmayələr layiqincə qorunur.”

“Azərbaycan enerji sahəsində qarşıda duran bütün vəzifələri ləyaqətlə, vaxtında icra etmişdir. Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərləri, “Şahdəniz” qaz, “Azəri-Çıraq” neft yataqlarının işlənilməsi – bu layihələrin hər biri özlüyündə nəhəng enerji layihəsidir. Bununla bərabər, “Cənub” qaz dəhlizinin icrası prosesi də başlamışdır. Bu da tarixi hadisədir.”

“Azərbaycanın həm zəngin neft-qaz resursları, həm cəsarətli siyasəti və düşünülmüş addımları Avropanın enerji xəritəsini yenidən tərtib edir.”

***XXII Beynəlxalq “Xəzər Neft və Qaz 2015”
sərgisinin açılış mərasimində nitqindən
(2 iyun 2015)***

***

“Cənub” qaz dəhlizi Azərbaycanın təşəbbüsü və qonşu ölkələrin fəal iştirakı ilə reallaşan böyük transmilli layihədir. Bu layihə Azərbaycanın uzunmüddətli maraqlarını təmin edəcək. Siyasi, iqtisadi, enerji maraqlarını təmin edəcək, Azərbaycanı dünya üçün daha da önəmli ölkəyə çevirəcək və mən çox şadam ki, “Cənub” qaz dəhlizinin bütün iştirakçıları, bütün ölkələr burada bir mövqedədirlər. Bilirsiniz ki, Azərbaycanın təşəbbüsü ilə bu ilin fevral ayında “Cənub” qaz dəhlizinin birinci Məşvərət Şurası da Bakıda keçirilmişdir. Şuranın qəbul etdiyi bəyannamə də Azərbaycanın liderlik rolunu bir daha təsdiqləyir.

***Nazirlər Kabinetinin 2015-ci ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının
yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclasındakı nitqindən
(12 oktyabr 2015)***

***

“Əgər vaxtilə Bakı-Supsa, Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum kimi neft-qaz kəmərləri tikilməsəydi bu gün “Cənub” qaz dəhlizi üçün heç bir əsas olmayacaqdı. “Cənub” qaz dəhlizinin bu gün həm Gürcüstan, həm Azərbaycan, həm Avropa üçün böyük iqtisadi və siyasi mənası vardır.”

***Gürcüstana rəsmi səfəri zamanı mətbuata bəyanatında
(5 noyabr 2015)***

***

“Azərbaycanın qaz ehtiyatları 2,6 trilyon kubmetr həcmində qiymətləndirilir. Bu, təsdiqlənmiş rəqəmdir. Potensial ehtiyatların həcmi isə 5 trilyon kubmetr təşkil edir. Belə həcm bizim üçün, qonşularımız və Avropa istehlakçıları üçün ən azı 100 ilə kifayətdir. Bu, enerji təhlükəsizliyi layihəsidir. Bu gün enerji təhlükəsizliyi məsələsinə ölkənin milli təhlükəsizliyindən ayrı baxıla bilməz. Bu, şaxələndirmə layihəsidir. Bu halda şaxələndirmə tək marşrutların deyil, – halbuki bu, əhəmiyyətlidir, - həm də mənbələrin şaxələndirilməsi deməkdir. Bu baxımdan bizim mənbə Avropa üçün yenidir. Bizim marşrut Avropa üçün yeni marşrutdur. Layihə Avropanın enerji xəritəsini tam dəyişəcək. Azərbaycan özünü artıq etibarlı tərəfdaş kimi göstərib. Əlbəttə ki, biz tranzit, istehlakçı və hasilatçı ölkələrin maraqlarını təmin etməliyik. Bu məqsədlərə nail olmaqdan ötrü biz bütün tərəflər üçün əlverişli şərait yaratmalıyıq.”

**“Böyük İyirmiliyin” Antalya Sammiti çərçivəsində keçirilən işçi lançda çıxışından
(16 noyabr 2015)**

***

“TANAP layihəsi Türkiyə-Azərbaycan layihəsidir. Biz bu layihəni birgə icra etməyə başladıq. Bu gün bu layihə beynəlxalq layihə kimi dünya miqyasında diqqət mərkəzindədir. TANAP layihəsinin icrasında heç bir problem yoxdur və bu gün biz bir daha bu məsələni müzakirə etdik. Əminəm ki, bu layihə vaxtında – 2018-ci ildə, bəlkə ondan da tez icra ediləcəkdir. Beləliklə, Azərbaycan Türkiyəyə və ondan sonra Avropaya daha böyük həcmdə təbii qazını ixrac edə biləcək. Türkiyə və Avropa ölkələri yeni alternativ mənbəyə çıxış əldə edəcəklər. Bütün tərəflər bu layihənin icrasından ancaq fayda görəcəklər.”

**Türkiyənin Baş naziri Əhməd Davudoğlunun
Azərbaycana rəsmi səfəri zamanı bəyanatından
(3 dekabr 2015)**

***

“Cənub Qaz Dəhlizi” iqtisadi layihədir, eyni zamanda, təhlükəsizlik layihəsidir. Çünki bu gün dünyada enerji təhlükəsizliyi məsələləri ön plana çıxır. Hər kəs artıq başa düşür ki, enerji təhlükəsizliyi olmadan ölkələrin milli təhlükəsizliyi haqqında danışmaq mümkün deyil.”

**XXIII Beynəlxalq “Xəzər Neft və Qaz 2016”
sərgisinin açılışındakı nitqdən
(31 may 2016)**

***

“Planlarımıza əsasən Azərbaycan və Türkiyəni birləşdirən kəmərlər iki ilə istismara veriləcək və 2020-ci ilədək Azərbaycan qazı ilk dəfə olaraq Avropa bazarlarına çıxarılacaq. Bizim üçün bu, təchizat marşrutlarını şaxələndirmək imkanındır. Tranzit ölkələr üçün bu, pul qazanmaq və tikintiyə və sonra layihənin texniki təminatına minlərlə insanı cəlb etmək imkanındır, istehlakçılar üçün isə alternativ enerji mənbəyidir. Layihəmizin üstünlüyü ondadır ki, bu, təkə marşrutların deyil, mənbələrin şaxələndirilməsidir. Bu, daha vacibdir.”

“1994-cü ildən Azərbaycan nəhəng enerji layihələri - ilk növbədə Azərbaycanı Qara dəniz və Aralıq dənizi ilə birləşdirən neft kəmərlərinin tikintisini həyata keçirir. Hazırda bəzi Avropa ölkələri enerji balanslarındakı neftin təxminən 30 faizini Azərbaycandan alırlar.”

**Berlinə Azərbaycan-Almaniya İqtisadi Forumunun açılışındakı nitqdən
(6 iyun 2016)**

***

“Şahdəniz” layihəsinin icrası Azərbaycanı həm neft, həm qaz hasil edən, ixrac edən ölkəyə çevirdi. Bu gün “Şahdəniz” layihəsi olmadan biz regional əməkdaşlığı təsəvvür edə bilmərik. Çünki “Şahdəniz” layihəsi məhz enerji təhlükəsizliyi məsələlərini həll edən layihədir.”

“1994-cü ildə imzalanmış “Əsrin kontraktı” tarixi layihədir. Əgər o vaxt “Əsrin kontraktı” imzalanmasaydı, Azərbaycanda neft-qaz sahəsinə investisiyalar, “Şahdəniz” yatağına heç bir sərmayə qoyulmazdı. Əgər neft-qaz kəmərləri tikilməsəydi, bu gün Cənub Qaz Dəhlizi icra edilə bilməzdi. Əgər nəqliyyat layihələri icra olunmasa idi, - bu gün Bakı-Tbilisi-Qars nəqliyyat dəhlizi reallaşır, - heç kim heç vaxt bu layihəyə vəsait qoymazdı.”

***XXIV Beynəlxalq “Xəzər Neft və Qaz-2017”
sərgi və konfransının açılışındakı nitqdən
(30 may 2017)***

***

“Bu gün qaz amili dünyada enerji təhlükəsizliyini təmin edən əsas şərtədir. Bu baxımdan Azərbaycan enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsi istiqamətində öz töhfəsini verməkdədir. Eyni zamanda, Azərbaycan qazı Avropaya nəql ediləcək yeganə yeni qaz mənbəyidir.”

***22-ci Dünya Neft Konqresində prezidentlərin tədbirində nitqdən
(9 iyul 2017)***

***

“Azərbaycan qlobal enerji bazarında mühüm rol oynayır. Beynəlxalq bazarlarda etibarlı neft və qaz təchizatçısı olan Azərbaycan dünyanın bir çox ölkələri üçün enerji təhlükəsizliyini təmin edir.”

***BMT-nin Baş Assambleyasının 72-ci sessiyasının açılışındakı nitqdən
(19 sentyabr 2017)***

***

“Cənub Qaz Dəhlizi” layihəsi Azərbaycanın indiyədək çox uğurlu olan və Azərbaycana öz iqtisadiyyatını şaxələndirməyə kömək edən enerji strategiyasının əsas elementlərindən biridir. Biz enerji ehtiyatlarından istifadə edərək qeyri-neft sektoru, insan kapitalı və infrastruktura investisiya yatırmışıq, bununla da iqtisadiyyatımızın uzunmüddətli davamlı inkişafını təmin etmişik.”

“1994-cü il faktiki olaraq bizim tariximizdə, Azərbaycanda və dünyada neftin inkişafı tarixində dönüş nöqtəsi oldu. Bu, həmçinin Azərbaycanı dünya ictimaiyyətinə təqdim etdi, iqtisadiyyatımıza, xüsusilə də ilkin mərhələdə neft və qaz sektoruna nəhəng investisiyaların qoyulması üçün qapı açdı və Azərbaycanın etibarlı tərəfdaş olduğunu və investorlar üçün maksimum dərəcədə əlverişli investisiya mühiti yaratmaq iqtidarında olduğunu nümayiş etdirdi.”

***Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində
keçirilən nazirlərin dördüncü toplantısında nitqindən
(15 fevral 2018)***

***

“Bizim xarici ticarət dövriyyəimiz 31 faiz artmışdır. Bu da çox gözəl göstəricidir. İxrac isə 37 faiz artmışdır, daha doğrusu, qeyri-neft ixracı. Ümumi ixrac 24 faiz, qeyri-neft ixracı 37 faiz artmışdır. Bu da bizim siyasətimizin bariz nümunəsidir. Çünki ixracın şaxələndirilməsi iqtisadi sahədə əsas prioritet məsələdir ki, biz daha çox qeyri-neft sektorundan valyuta əldə edək və beləliklə, yerli istehsal güclənsin, yeni iş yerləri yaradılsın və ölkəmiz daha da sürətlə inkişaf etsin.”

***Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin birinci rübünün yekunlarına və
qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında yekun nitqindən
(9 aprel 2018)***

***

“Cənub Qaz Dəhlizinə qoyulan sərmayə 40 milyard dollara bərabərdir. Bu vəsaitin böyük hissəsi xarici tərəfdaşlar, banklar tərəfindən qoyulur. Ona görə xüsusilə bu da dünyada mövcud olan iqtisadi böhrana təsadüf etdi və bu vəsaiti ölkəmizə cəlb etmək o qədər də asan məsələ deyildi. Biz, əlbəttə, diplomatik, siyasi və iqtisadi yollarla buna nail ola bilmişik. Cənub Qaz Dəhlizi” layihələrinin üçü bu il istifadəyə veriləcəkdir – “Şahdəniz-2”, “Cənubi Qafqaz Kəməri” və TANAP. Biz artıq Avropanın, Avrasiyanın enerji xəritəsini dəyişdirmişik. Bundan sonrakı illər ərzində Azərbaycan Avrasiyada çox önəmli enerji resurslarını dünya bazarlarına çıxaran ölkə kimi fəaliyyət göstərəcək.

... Biz bu illər ərzində “Azəri-Çıraq-Günəşli” yatağının gələcək işlənməsi ilə bağlı önəmli addımlar atmışıq, yeni kontrakt imzalanıb. Kontraktın müddəti 2050-ci ilə qədər uzadılıb və biz öz payımızı artırma bilmişik. Eyni zamanda, 3,6 milyard dollar bonus almışıq və onun birinci hissəsi artıq bu il xəzinəyə daxil olub. Növbəti illərdə biz neft-qaz sektorunda digər perspektiv strukturlar ətrafında tərəfdaşlarla işləyəcəyik.”

*Andiçmə mərasimində nitqindən
(18 aprel 2018)*

***

“Dünya neftinin tarixi Azərbaycandan başlayır. 1846-cı ildə dünya miqyasında ilk dəfə olaraq sənaye üsulu ilə neft məhz Azərbaycanda, Bakıda hasil edilmişdir. O tarixi anı əks etdirən abidə şəhərimizin mərkəzində bir neçə il bundan əvvəl ucaldılıb. O vaxt – XIX əsrin ikinci yarısında və XX əsrin əvvəlində Azərbaycan dünya neft hasilatının əksəriyyətini təmin edirdi. Ancaq Azərbaycan xalqı bundan bəhrələnmə bilibmi?! Əlbəttə ki, yox. O illərin şəkillərinə, statistik məlumatlarına baxmaq kifayətdir ki, hər kəs görsün ki, xalq səfalət içində yaşayırdı, yoxsulluq hökm sürürdü, heç bir sənaye inkişafından söhbət getmirdi. Sadəcə olaraq, Azərbaycan resurs mənbəyi idi və Azərbaycandan çıxarılan “qara qızıl” Azərbaycan xalqının inkişafına xidmət etmirdi. Bizim neftimiz tükənirdi. Neftdən əldə edilən gəlir Azərbaycan xalqının rifahına yönəlmirdi və eyni zamanda, biz Abşeron yarımadasında böyük ekoloji problemlərlə üzləşmişdik. Bu problemləri bu gün müstəqil dövlət həll edir.”

*Səngəçal terminalında Cənub Qaz Dəhlizinin
rəsmi açılış mərasimində nitqindən
(29 may 2018)*

***

“Cənub Qaz Dəhlizi” enerji təhlükəsizliyi layihəsidir. Enerji təhlükəsizliyi isə hər bir ölkənin milli təhlükəsizliyi məsələsidir. Cənub Qaz Dəhlizinin önəmi məhz bundadır – enerji təhlükəsizliyi və enerji resurslarının şaxələndirilməsi. Cənub Qaz Dəhlizi vasitəsilə Azərbaycan qazı yeni yollarla Türkiyəyə və Avropa bazarlarına çıxarılacaqdır. “Cənub Qaz Dəhlizi” həm yeni yollar, həm də yeni mənbə layihəsidir. Bu, sözün əsl mənasında, enerji şaxələndirilməsi məsələsinə xidmət göstərir.”

*Türkiyənin Əskişəhər şəhərində TANAP
layihəsinin açılış mərasimində nitqindən
(12 iyun 2018)*

***

“2015-ci ildə, - mən o günü yaxşı xatırlayıram, - zavodun təməli qoyulub və qısa müddət ərzində nəhəng sənaye müəssisəsi yaradılıb. Deyə bilərəm ki, Azərbaycanın müasir tarixində bu ölçüdə və bu səviyyədə sənaye müəssisəsi tikilməmişdir. Düzdür, bizim neft-qaz sektorunda böyük inşaat işlərimiz həyata keçirilmişdir - böyük platformalar, qazma qurğuları, ancaq qeyri-neft sektorunda bu, ən böyük sənaye müəssisəsidir və ən son texnologiyalara malik olan müəssisədir.”

***“SOCAR Polymer” layihəsi çərçivəsində inşa edilən
polipropilen zavodunun açılışında nitqindən
(18 iyul 2018)***

***

“Cənub Qaz Dəhlizi ümumi marağımızı əks etdirən və qarşılıqlı surətdə əhəmiyyətli layihədir. Bu, Azərbaycanın 1994-cü ildə təməli qoyulmuş enerji strategiyasının tərkib hissəsidir. O zaman Azərbaycan nəhəng “Azəri-Çıraq-Günəşli” neft yatağı ilə bağlı beynəlxalq neft şirkətlərindən ibarət konsorsiumla müqavilə imzaladı. Bu, bizim beynəlxalq enerji şirkətləri ilə əməkdaşlığımızın başlanğıcı idi. O vaxt Azərbaycan öz təbii resurslarını beynəlxalq əməkdaşlıq üçün əlçatan etdi. İlk dəfə beynəlxalq sərmayələr Xəzər dənizinə yatırıldı və 1994-cü il, əslində, Azərbaycanın inkişafı baxımından da dönüş nöqtəsi oldu. Azərbaycan o zaman yalnız üç il idi ki, gənc müstəqil dövlət idi və iqtisadi vəziyyət çox çətin idi. Ölkəni xarici sərmayə üçün açaraq biz milyardlarla dollarlıq sərmayə cəlb edə bildik. On minlərlə yeni iş yerləri açdıq, Azərbaycanın münbit sərmayə mühitinə malik dövlət olduğunu nümayiş etdirdik. Bunun nəticəsində neftdən gələn gəlirləri iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və müasir infrastrukturun yaradılmasına yönəldtik.”

***Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində
nazirlərin Bakıda keçirilən beşinci toplantısında nitqindən
(21 fevral 2019)***

***

“Dövlət Neft Fondunun yaradılması və Dövlət Neft Fondunun xətti ilə ən vacib məsələlərin həlli – bu da uğurlu neft siyasətimizin nəticəsində olmuşdur. Yüzdən çox köçkün şəhərçiyi Dövlət Neft Fondunun xətti ilə inşa edilmişdir. Azərbaycan iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi və infrastruktur layihələrinə investisiya qoyuluşu da məhz bu layihələrlə bağlıdır. Biz son illər ərzində əsas infrastruktur layihələrimizi icra etdik və bu istiqamətdə işlər davam etdirilir. Həm yol tikintisi, həm qazlaşdırma, həm də elektrik enerjisi ilə bağlı olan məsələlər Azərbaycanda uğurla icra edilir. Qazlaşdırma 95 faizə çatıb. Əgər kifayət qədər qaz resurslarımız olmasaydı, bu, mümkün olmazdı. Yəni, bu layihələrin icrası və ümumiyyətlə, Azərbaycanın əsası Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş neft strategiyasının icrası tamamilə yeni bir vəziyyət yaratmış və ölkəmiz sürətlə inkişaf etməyə başlamışdır.”

***XXVI Beynəlxalq “Xəzər Neft və Qaz-2019”
sərgi və konfransının açılışında nitqindən
(29 may 2019)***

***

“Bu gün Cənub Qaz Dəhlizi özündə 7 ölkəni birləşdirir və bu, artıq beynəlxalq əməkdaşlıq layihəsidir. Bu layihə ölkələr arasında körpülər yaradacaq və daha böyük anlaşmaya yol açacaq. Bu layihədə iştirak edən 7 ölkə, - onlardan üçü Avropa İttifaqının üzvüdür,- bundan sonra uzun illər birlikdə çalışacaq və bunun faydasını bölüşəcəklər. Yəni, bu layihə əməkdaşlıq, sabitlik, uzunmüddətli anlaşma gətirir. Yəni, bu layihələrə, sadəcə olaraq, enerji layihələri kimi baxmaq düzgün olmaz.”

***TANAP qaz kəmərinin Avropa ilə birləşən
hissəsinin açılış mərasimində nitqindən
(30 noyabr 2019)***

***

“Bizim təsdiqlənmiş qaz ehtiyatlarımız 2,6 trilyon kubmetrdir. Proqnozlaşdırılan ehtiyatlar 3 trilyon kubmetr civarındadır. Ona görə də Azərbaycan 100 ildən çox müddət üçün karbohidrogen ehtiyatlarının etibarlı təchizatçısı olacaq.”

*Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində
nazirlərin VI toplantısında nitqindən
(28 fevral 2020)*

***

“İlin sonunda - dekabrın 31-də daha bir şad xəbər gəldi, Cənub Qaz Dəhlizi tam istismara verilmişdir. Onun son seqmenti olan TAP istismara verildi. Azərbaycan qazı tarixdə ilk dəfə olaraq artıq Avropa məkanındadır. Bu, bizim tarixi nailiyyətimizdir. Çünki Cənub Qaz Dəhlizinin təşəbbüskarı da bizik. Əsas maliyyə yükünü də biz öz üzərimizə götürmüşük. Bir çox ölkələri birləşdirən bu layihə gələcəkdə o ölkələr və digər Avrasiya ölkələri arasında yeni əməkdaşlıq formatının təməlini qoyur. Bu əməkdaşlıq formatı bu gün artıq özünü nəqliyyat sektorunda, ticarət sektorunda göstərir, ondan sonra digər sektorlarda göstərəcək. Biz Avrasiyanın enerji xəritəsini yenidən tərtib etdik. Biz bir-birinə bağlı olan 3500 kilometr uzunluğunda 3 qaz kəməri inşa etdik. “Şahdəniz-2” layihəsini istismara verdik və artıq Avropa istehlakçıları Azərbaycan qazını alırlar. Bu, həm onlar, həm də bizim üçün faydalıdır. Eyni zamanda, digər layihələr üzrə də uğurlu işlər aparılıb. Əminəm ki, bu layihələrin işlənməsi bizə əlavə dividendlər gətirəcək - həm iqtisadi, həm siyasi.”

*2020-ci ilin yekunlarına həsr olunan videokonfrans
şəklində keçirilən müşavirədə giriş nitqindən
(7 yanvar 2021)*

***

“Azərbaycan dünya miqyasında nadir ölkələrdəndir ki, həm xam neft, həm təbii qaz, neft məhsulları və elektrik enerjisini daxili tələbatı ödəmək üçün tam istehsal edir və eyni zamanda, bu dörd məhsulu dünya bazarlarına ixrac edir. Beləliklə, ölkəmizin enerji təhlükəsizliyi tam təmin edilib və ildən-ilə artan təbii qazın ixracı və elektrik enerjisinin ixracı digər ölkələrin enerji təhlükəsizliyinə də müsbət təsir göstərir.”

*"Xızı-Abşeron" Külək Elektrik Stansiyasının
təmələqoyma mərasimində çıxışından
(13 yanvar 2022)*

***

“Azərbaycan 25 qiqavatdan artıq bərpaolunan enerjinin istehsalı məqsədilə bərpaolunan enerji sahəsində aparıcı beynəlxalq şirkətlərlə müqavilələri və anlaşma memorandumlarını imzalayıb. İlk külək və günəş enerjisi stansiyalarının tikintisi başlayıb. Azərbaycanda bərpaolunan enerjinin hesablanmış potensialı təxminən 200 qiqavatdır. Bu həcmə Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda 157 qiqavat da aiddir. Əlbəttə ki, yaşıl enerjinin əsas ixrac istiqaməti Avropadır.”

*Sofiyada Bolqarıstan, Rumıniya, Macarıstan, Slovakiyanın
ötürücü sistem operatorları və SOCAR arasında Anlaşma
Memorandumunun imzalanması mərasimində nitqindən
(25 aprel 2023)*

***

“Biz özümüzü enerji sahəsində nəhəng transformasiya prosesinin tərkib hissəsi hesab edirik. Azərbaycan çalışır ki, bu məsələdə geridə qalmasın, əslində, lider, aparıcı ölkə olsun. Burada söhbət yenilənən, bərpaolunan enerjiden gedir. Mən çox şadam ki, yenilənən enerji ilə bağlı şirkətlər bu gün burada olduqca böyük çoxluq təşkil edir. Əminəm ki, illər keçdikcə bu şirkətlərin sayı artacaq. Yəni, biz tərəfdaşlarımızla birlikdə neft kəmərləri inşa etdik, neft yataqlarına sərmayə qoyduq, daha sonra qaz infrastrukturunu inşa etdik. Cənub Qaz Dəhlizi bizim birgə

tarixi nailiyyətimizdir, 3500 kilometrədən artıq neft kəmərlərindən ibarət bir sistemdir və o, enerji təhlükəsizliyi və enerji şaxələndirilməsində müstəsna rol oynayır.”

“Biz 30 il ərzində enerji sahəsində uğurlu əməkdaşlıq edirik. Bu gün isə artıq bu sahələr şaxələndirilir, ABŞ və Böyük Britaniya hökumətləri hər zaman bizim bütün təşəbbüslərimizi dəstəkləyiblər ki, Azərbaycan öz resurslarını inkişaf etdirə bilsin. Əvvəlcə bu, neftə aid idi, indi isə qaz sahəsi burada söhbət mövzudur. Biz nəhəng enerji infrastrukturu yaratmışıq ki, bu, Avrasiyanın enerji xəritəsini dəyişdirib. Bu gün Azərbaycan istehsalçı olaraq həm tranzit ölkələr, həm də istehlakçılar üçün daha təhlükəsiz şərait yaradıb. Bu gün enerji təhlükəsizliyi, əlbəttə ki, milli təhlükəsizliyə bərabərdir və hətta milli təhlükəsizlik gündəliyində ən başlıca yeri tutur.”

***Bakı Enerji Həftəsi çərçivəsində 28-ci Beynəlxalq Xəzər Neft
və Qaz Sərgisinin rəsmi açılış mərasimində çıxışından
(31 may 2023)***

***

“Əlbəttə ki, bizim iqtisadiyyatımızın əsas hissəsini neft-qaz sektoru təşkil edir. Təbii ki, son 15 il ərzində bu sahəyə xüsusi diqqət göstərilirdi və bundan sonra da göstəriləcək”.

“Hazırda biz Cənub Qaz Dəhlizinin icrası ilə məşğuluq. ... Cənub Qaz Dəhlizinə qoyulan sərmayə 40 milyard dollara bərabərdir. Bu vəsaitin böyük hissəsi xarici tərəfdaşlar, banklar tərəfindən qoyulur. Ona görə xüsusilə bu da dünyada mövcud olan iqtisadi böhrana təsadüf etdi və bu vəsaiti ölkəmizə cəlb etmək o qədər də asan məsələ deyildi. Biz, əlbəttə, diplomatik, siyasi və iqtisadi yollarla buna nail ola bilmişik. “Cənub Qaz Dəhlizi” layihələrinin üçü bu il istifadəyə veriləcəkdir – “Şahdəniz-2”, “Cənubi Qafqaz Kəməri” və TANAP. Biz artıq Avropanın, Avrasiyanın enerji xəritəsini dəyişdirmişik. Bundan sonrakı illər ərzində Azərbaycan Avrasiyada çox önəmli enerji resurslarını dünya bazarlarına çıxaran ölkə kimi fəaliyyət göstərəcək”.

“Biz bu illər ərzində “Azəri-Çıraq-Günəşli” yatağının gələcək işlənilməsi ilə bağlı önəmli addımlar atmışıq, yeni kontrakt imzalanıb. Kontraktın müddəti 2050-ci ilə qədər uzadılıb və biz öz payımızı artırmağa başlamışıq. Eyni zamanda, 3,6 milyard dollar bonus almışıq və onun birinci hissəsi artıq bu il xəzinəyə daxil olub. Növbəti illərdə biz neft-qaz sektorunda digər perspektiv strukturlar ətrafında tərəfdaşlarla işləyəcəyik. Demək olar ki, neft-qaz sektorunda Azərbaycan istədiyinə artıq nail olubdur və bir-iki ildən sonra Cənub Qaz Dəhlizi tam istifadəyə veriləcəkdir”.

***Andiçmə mərasimində nitqindən
(14 fevral 2024)***

***

“Bu gün Azərbaycan 8 ölkəyə qaz nəql edir ki, onların 6-sı NATO-ya üzv, digər ikisi isə NATO-nun tərəfdaş ölkəsidir. Əminəm ki, qarşıdan gələn illərdə tərəfdaşlarımızın sayı artacaq. Avropa Komissiyası Azərbaycanı etibarlı tərəfdaş və ümumavropa qaz təchizatçısı adlandırır. Bu isə həm böyük üstünlük, həm də böyük məsuliyyətdir”.

***Azərbaycan Prezidentinin NATO-nun baş katibi ilə
görüşdən sonra mətbuat üçün bəyanatından
(17 mart 2024)***